

Kaçırılmış bir fırsat yeniden karşımıza çıkabilir ama aceleyle yapılmış bir hatayı düzeltemezsiniz.
Pierre Choderlos de Laclos

17 Kasım 2013 Pazar

SAYI: 945

yenibiris:®

internet ortağı

Mesleğe göre gülüş tasarımı

Güzel bir gülüşün kariyere etkisini fark eden iş adamları, diş hekimlerinin yolunu tutup gülüş tasarımı yaptırmaya başladı. Hatta mesleğine göre gülüş tasarımı yaptıranlar bile var. Örneğin iş adamları otoriter bir gülüş isterken doktorlar ve pazarlamacılar sempatik gülüşü, mühendisler ise analitik gülüşü tercih ediyor.

Burcu ÖZÇELİK SÖZER'in haberi Sayfa 3

Avrasya Maratonu'nda yardım için koşuyorlar

Koşmayı ve spor yapmayı toplum yarana bir etkinliğe dönüştüren Adım Adım Oluşumu, bugün düzenlenen 35. Vodafone İstanbul Avrasya Maratonu'nda yardım için koşuyor. BTA, 41 çalışanı ile Türkiye Omurluk Felçillileri Derneği için, Watsons Türkiye 20 çalışanı ile, Tofaş Flat ise 22 çalışanı ile TEGV için koşacak.

Sayfa 3

Homo otus

Sayfa 2

Serdar DEVRİM
sdevrim@hurriyet.com.tr

Kadir Has Vakfı ilk-ortaöğretime geçiyor

Sayfa 9

Nuran ÇAKMAKÇI
ncakmakci@hurriyet.com.tr

Hürriyet Garage yenilikçi fikirlere açık

Hürriyet Gazetesi'nin tüm lisan, yüksek lisan ve doktora öğrencileri için düzenlediği fikir yarışması Hürriyet Garage'a başvurular 21 Aralık'a kadar devam edecek. Her türlü yenilikçi ve sürdürülebilir fikre açık olan projede kazananlara projelerinin hayata geçirilmesi, ortaklık ya da Hürriyet Grubu'nda iş olanağı yaratılması gibi farklı fırsatlar sunulacak.

Sayfa 2

Meslek seçiminde

AİLE

BASKISI

Gençler, küçük yaşlardan itibaren meslek seçimi konusunda baskı görüyor. Aileler kimi zaman doktor, avukat, mühendis gibi geleneksel meslekleri çocuklarına dayatıyor kimi zaman da kendi hayallerini. Aile, çevre baskısı, zengin dayı örnekleri, tele-

vizyonda görünen ünlülere özenme... Ve sonuçta yanlış mesleği seçen, yaptığı işten keyif almayan binlerce mutsuz birey. Uzmanlar meslek seçerken dikkat edilmesi gereken noktalar olduğunu söylüyor.

Zeynep MENGİ'nin haberi Sayfa 11

DOĞRU MESLEĞİ SEÇMEK İÇİN

Doğru mesleği seçebilmek adına bireyin öncelikle kendini tanıması gerektiğini belirten psikolog Selin Uçal, gençlerin 'nasıl bir karakterim var, ne yapmaktan keyif alıyorum, yeteneklerim ne' gibi soruların cevabını etki altında kalmadan cevaplamaları gerektiğini söylüyor. Ayrıca seçilecek meslekle ilgili araştırma yapmak, hatta o mesleği yapanlarla konuşmak da faydalı olabilir.

Ailemi mi dinleyeyim istediğimi mi yapayım?

Lisede branş seçimiyle birlikte meslekle ilgili ilk kararlar da veriliyor. Bu kararlar genelde ailenin, arkadaşların ve öğretmenlerin etkisiyle alınıyor. O yaşlarda ne yapmak istediğinden emin olamayan gençler de ileride mutsuz olabileceği seçimler yapıyor. Doğru mesleği seçebilmek için gençlerin kendilerine sormaları gereken bazı sorular var. En az bunun kadar önemli olan bir başka konu ise ailelerin çocuklarının ne istediğine kulak vermesi ve kendi isteklerini, hayallerini onlara dayatmaması.

Arada kalıp bocalıyorlar

Meslek seçiminde toplumun, kültürel özelliklerin ve cinsiyetin rol oynadığını belirten psikiyatrist Prof. Dr. Bengi Semerci, ergenin bulunduğu toplumun ve sosyal sınıfın bazı meslekleri onaylayıp, değer verirken, bazıları dışlayabildiğini söylüyor. Gençler, kendi yapmak istedikleri ile ailesi ve toplumun kuralları arasında bocalıyor. Semerci, gençlerin çoğunlukla, hangi meslekten hoşlanacakları ya da hangi mesleğin kendilerine uygun olduğunu hakkında bilgileri olmadığını söylüyor: "Bu meslek için alacakları eğitimin içeriğinden ve mezun olduktan sonra ne iş yapacaklarından ya da iş olanaklarından da çoğu kez haberdar değiller."

Aileler ne yapabilir?

Anne-babalar çocuklarında, bir nevi kendilerini yaşamak istiyor, hatta gerçekleştiremedikleri hayallerinin çocuklarında hayat bulmasına çaba sarf ediyor. Kendileri için doğru olanın sorgusuz sualsiz çocukları için de doğru olacağına inanıyor. Akyıldız, çocuk yetiştirmede en kritik noktanın, çocuğun kendi özünü, kendi kimliğini en özgün şekilde yansıttığı ortam sunmak olduğunu söylüyor: "Anne babaların çoğu bunu gözden kaçırıyor, onları da suçlamak lazım, çünkü onlar da bu şekilde büyütüldü."

Ailelerin ergene önerilerde bulunabileceğini belirten Semerci, meslekler, eğitimleri ve gelecekleri konusundaki bilgilerini, deneyimlerini paylaşabileceklerini söylüyor: "Ama onları zorlamamaları, hata yapacakları konusundaki endişeleri ile baş etmeyi öğrenmeleri gerekir. Çocuğunun yeteneklerini daha tarafsız değerlendirecek kariyer danışmanlarından, öğretmenlerinden destek almak doğru olabilir."

Ergenlerin doğru, başarabilecekleri ve mutlu olabilecekleri mesleklere yönelebilmeleri için, küçük yaşta başlayarak eğilimlerini, yeteneklerini belirleyerek, onları geliştirmelerini sağlayacak eğitim sistemi gerektiğini düşünen Semerci, üniversite eğitimi alamayan ya da almak istemeyenler için meslek edindirme eğitimlerinin artırılmasının önemli olduğunu söylüyor ve ekliyor: Meslek seçiminde iki önemli etken olmalıdır. İlki çocuğun yeteneği, ikincisi ise o meslekte mutlu olup olamayacağı.

Meslek seçiminde birçok etken var. Aile, arkadaşlar, o dönemin şartları, rol modeller, hatta televizyonda meslekleri konu edinen diziler...

Çevrede karar etkileyen bu kadar çok şey olunca gençler de ne yapmak istediklerinden veya neye yetenekleri olduğundan çok yönlendirmelerle karar veriyor. Özellikle ailelerin tercihi olan meslekler (doktor, avukat, mühendis vb) herkes için uygun olmayabiliyor.

Meslek seçiminin ilk adımları lisede branş seçerken yapıldığı için çoğu genç tam olarak ne istediğini bilmeden bir yola giriyor. Gençler, hangi mesleği yapacaklarına karar verirken kararsız da kalabiliyor. Yetenekli olduğunu düşündüğü bir hobisini işe çevirmek isteye-biliyor veya öncelik olarak çalışma saatlerini, çalışma şeklini seçebiliyor. Yaşam Tasarım Merkezi'nden NLP Öğrenci Koçu Oğuz Akyıldız gençlerin meslek seçerken kararsız kaldıkları konuları şöyle sıralıyor:

Gerçekten yetenekli miyim?: Okulun en iyi basketbol oyuncusu olabilirsiniz, yaptığınız bestelere arkadaşlarınız bayılıyor olabilir. Ama gerçekten iyi olup olmadığınıza karar vermek zordur. "Yeteneğim mesleğim olabilir mi yoksa hobi olarak mı kalmalı?" sorusu, gençlerin kariyer planını etkileyen sorulardan biri. İnsan ne kadar iyi olduğunu kararını kendisi veremez ama ne istediğinin kararını da sizin yerinize başkası alamaz. Yetenekleriniz çevrenizde beğeni toplasa da kendi disiplini içerisinde değerlendirildiğinde bir şey ifade edemeyebilir. Bu karmaşayı çözebilmek için hem okul ile ilgili çabanızı sürdürmeli hem de yetenekleriniz üzerinde çalışmaya devam etmelisiniz. Önemli olan bireysel yeteneklerinizi hayattan keyif aldığınız zaman dilimlerine haline getirmek. Gitarist olmayı hayal eden bir genç, başka bir meslek yapsa bile müziğe devam edebilir.

Aile şirketinde çalışmak istemiyorum: Aile şirketinde çalışmak herkese uygun değildir. Her gencin hayalleri

ve yetenekleri aile işine uygun olmayabilir. Bu tür işleri sürdürmek istemeyen gençlerin birçok sebebi var. En sık karşılaşılan sebep ise aile fertleriyle uyum sağlayamamak. Kişi babasını, amcasını sevebilir ama birlikte çalışmak hem iş hayatını hem özel hayatı etkileyen bir seçim. Gençler özgürce hareket edemeyeceklerini düşündükleri için aile işletmelerinde bulunmayı tercih etmiyor. Diğer bir faktör ise aile işinin tüm yorucu yanlarının bilinmesi nedeniyle diğer mesleklerin daha cazip görünmesi. Kişi sevdiği işte başarılı ve mutlu olacağından gençleri istemedikleri alanlara zorlamak uzun vadede kimseyi mutlu etmiyor.

Para mı, idealler mi?: Toplumsal başarı kriterleri gençleri gereğinden fazla etkiliyor. Çok kazandıran, saygınlık getiren meslekler yerine kendi ideallerinin peşinde gidebilmek cesaret istiyor. Gençler, her konuya mantık çerçevesinde yaklaşım hislerini bastırıyor. En güvenilir buldukları işe, çok para kazandıran mesleklerle, maddiyat ve prestije yöneliyorlar. Tek amaç risksiz bir hayat ve başarı anlayışımız ise tamamen maddiyat üzerine kurulu. Para ve güvence odaklı gelecek planlarında atlanan bir nokta var. O da kendi yeteneklerine, hayallerine uygun bir meslek seçen kişilerin parayı kazanabilecekleri. İdeali olan ve bu amaçtan ödün vermeyen insanlar, sadece bu cesareti gösterdikleri için bile daha mutlu olabilir.

Masa başı işlerde çalışmak: Gençler masa başı işlerde çalışmak fikrini sıkıcı buluyor. Serbest çalışabilen kreatif işler daha heyecan verici görülüyor. Fotoğrafçılık, tasarımcılık, yazarlık, yönetmenlik gibi meslekleri hedeflerken madalyonun diğer yüzünü de hesaba katmakta yarar var. Sadece elde edilebilecek imkanlara değil, kendi yetenekleri ile uyumluluğa

odaklanmak gerekiyor. Bu noktada önemli olan, bir işi neden istediğinizi bilmek. Eğer sadece ünlü ya da başarılı kazanmış birinin etkisinde kalıyorsanız yapacağınız iş sizi tatmin etmeyecektir. Ama kendi yeteneklerinizin farkındaysanız başarılı olabilirsiniz.

Zengin dayı örneği: Meslek seçimi aşamasında, zengin enişter, başarılı dayılar da devreye girer. Ailenin en çok kazananı kimse onun mesleği gençlere örnek gösterilir. Çocuk da içerisinde yetiştiği ailenin bakış açısıyla hareket ediyorsa bu yöntem başlangıçta işe yarayabilir. Karar aşamasındaki genç iyice araştırarak bu mesleğe yönelebilir. Ama genç ile ailenin bakış açısı aynı olmadığında sorun başlıyor. Gençleri, seçimlerinde özgür bırakmak ve verdikleri kararlarda destekleyici olmak en doğrusu. Ailelerin kendi doğrularını dayatarak ya da "Biz ona söylemiştik, kafasının dikine gitti" yaklaşımı ile sağlıklı karar alınmaz.

Meslek erken seçiliyor

Eğitim sistemindeki belirsizlikler ve süreklilik göstermeyen değişiklikler nedeniyle gençlerin meslek seçimi sürecine erken yaşlarda başladığını belirten psikolog Selin Uçal, ergenlik döneminde, bir şeyleri değiştirme isteği, aileden uzaklaşma arzusu, kendini ispat etme amacı ve maceracı, atılgan ruhlarının kendilerini yönlendirmesiyle bu duyguları yaşayabilecekleri mesleklerle yöneleceklerini söylüyor. Astronot, pilot, bilim adamı, gezgin olmak isteyebiliyorlar. Meslek seçerken aceleci davranmamak ve ergenlik döneminin başarı yerine, sonlarına doğru karar vermenin daha faydalı ve doğru olacağını belirten Uçal, gençlerin karar verme sürecinde ailelerinin etkisinin çok fazla olduğu ifade ediyor: "Aile mesleğinin babadan oğula geçmesi için yapılan baskı yanlış karar verme mekanizmalarının nedeni olarak sıkça karşılaşılan bir durum. Çoğu genç, aile baskısından dolayı ideallerindeki meslek yerine aile mesleğini seçmesi adına şartlandırılıyor. Bu noktada kalp veya mantığını dinleme konusunda kararsız kalan genç, çoğu zaman ailesini üzmemek adına yanlış kararlar alabiliyor."

NLP öğrenci koçu Oğuz Akyıldız: Bir öğrencim pop star olma hayalleri kuruyordu, çünkü onların yaşadıkları hayat inanılmaz bir cazibe kaynağıydı onun için. Şimdi bu çocuğun burada durup derin bir nefes alarak çok önemli iki soru sorması gerekiyor kendine: İlk soru, "Ben gerçekten onların yeteneklerine sahip miyim? Güzel şarkı söyleyip, dans edebiliyor muyum? Bunlar "beni ben yapan" özellikler midir?" İkinci soru "Pop starlar özel hayatlarında gerçekten mutlular mı? Bu yönde bir araştırma yapmam gerekir mi acaba?" Şimdi tabii hiçbir çocuk bunu yapmıyor ve mutsuzluk kaçınılmaz oluyor.

